

Nr 21

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion angående beskattningen av vinst å totalisator vid hästtävlingar.

(1:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, II: 137, av herrar *Werner* och *Fridolfsson* i Stockholm har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om översyn av lotteriförordningen i vad avser beskattningen av vinst å totalisator vid hästtävlingar.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionen framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt 1 § lotteriförordningen den 19 maj 1939 må lotteri om penningar eller penningars värde ej utan tillstånd av Kungl. Maj:t för allmänheten anordnas i andra fall eller i annan ordning än som stadgas i förordningen. Som lotteri anses varje företag, däri efter lottning, gissning, vadhållning eller jämförligt av slumpen helt eller delvis beroende anordning kan av en eller flera deltagare erhållas vinst till högre värde än det som erhålles av en var deltagare.

I förordningen den 28 september 1928 om särskild skatt å vissa lotterivinster stadgas bl. a. att skatt som där avses icke skall utgå å vinst vid vadhållning medelst totalisator vid hästtävlingar.

Anledningen till att totalisatorvinsterna undantagits från lotterivinstbeskattningen är att Kungl. Maj:t i samband med medgivande av tillstånd till totalisatorverksamheten utfärdat föreskrifter rörande dispositionen av inflytande totalisatormedel, innebärande att viss del skall inlevereras till statsverket. Den statliga andelen har växlat och är varierande för de olika spelformerna. Även vissa skillnader mellan travtävlingar och galopptävlingar förekommer. Från och med den 1 juli 1960 genomfördes med riksdagens godkännande (BevU 1960: 60) en väsentlig höjning av vinstavdraget innebärande bl. a. att avdraget för V 5-spel höjdes med 15 procentenheter vid

galopptävlingar och med 10 procentenheter vid travtävlingar till 35 procent. Förslaget om höjning tillstyrktes av den då pågående totalisatorutredningen. Utredningens betänkande Totalisatorverksamheten (SOU 1961:1) föranledde ändrade bestämmelser gällande fr. o. m. den 1 maj 1961. Till grund för dessa regler torde närmast ligga ett särskilt yttrande av experten i utredningen, herr Ytterborn, som bl. a. anförde följande.

Utredningen har efter vissa överväganden rörande hästsportens villkor föreslagit fördelningsskalor för vinstavdragets fördelning, som kraftigt skärper progressionen till statens förmån. För travsporten innebär den föreslagna skalan en ökning av sällskapens andel intill en spelomsättning av 800 000 kronors omsättning per tävlingsdag, men därefter en sänkning som till större delen kompenserar förutvarande ökning. För galoppsporten innebär den föreslagna skalan ökning av sällskapens andel vid spelomsättningar mellan 150 000 och 1,2 milj. kronor per tävlingsdag men därefter en kraftig sänkning. Jag delar utredningens mening så till vida att jag anser behov föreligga för en förbättring av fördelningsskalan till förmån för de mindre travsällskapen samt att behovet av en justering överlag av skalan till förmån för tävlingsanordnarna är större inom galoppsporten än inom travsporten. Däremot kan jag icke dela utredningens mening i vad avser den kraftiga skärpningen av progressionen till statens förmån. Icke heller anser jag den förbättring galoppsporten enligt förslaget fått tillräcklig.

Vad beträffar progressiviteten i fråga om statens andel måste beaktas att denna icke får göras så stark, att sällskapets marginalinkomst för det sista loppet under tävlingsdagen alltför mycket understiger ofrånkomliga kostnader för dess genomförande. Om detta krav icke är uppfyllt kan det medföra, att tävlingsanordnaren av ekonomiska skäl kan tvingas begränsa loppens antal, varvid statens inkomster av totalisatorverksamheten kommer att minska. Frågan är om utredningens förslag fyller det här uppställda villkoret. Till belysning härav må följande anföras.

Antalet lopp under en tävlingsdag uppgår inom travsporten vanligen till 8 å 10. Eftersom V 5-spelet avser första till femte eller andra till sjätte loppet, kan man endast räkna med konventionellt spel under de sista lopp. V 5-spelet utgör ca en tredjedel av det samlade spelet. Det konventionella spelet utgör sålunda vid en total spelomsättning per tävlingsdag av 800 000 kronor 540 000 kronor, som fördelat på 8 lopp utgör ca 70 000 kronor per lopp. Om nu progressiviteten i fråga om statens andel göres så stark att sällskapet på spel över 800 000 blott får 4 %, blir dess marginalinkomst på de nionde och tionde loppet endast 2 800 kronor för vardera. Enligt vad utredningen visat utgör medelprissumman per lopp i de tre största travsällskapen, Stockholms 6 923, Västsvenska 5 397 och Skånska 4 328 kronor. Siffrorna avser 1959. För innevarande år torde prissummorna vara väsentligt högre. Spelomsättningen i Skånska travsällskapet ligger i regel något över 800 000 kronor per dag och i Västsvenska travsällskapet något över 1 milj., medan för Stockholms travsällskap spelomsättningen varierar omkring 1,5 milj.-streck. Om insatserna för deltagande hästar, ca 800—1 000 kronor, fråndrages prissumman i Skånska travsällskapet blir nettoprissumman per lopp 4 400 kronor, varemot sålunda svarar en marginalinkomst av 2 800 kronor. Även om sällskapet får behålla 5 % täcker marginalinkomsten, 3 500 kronor, inte kostnaden för loppet. Hänsyn har ändock icke tagits till de ökade kostnaderna för totalisatorpersonal, vaktjänst etc som följer med ökad tävlingstid. Som ovan anförts kan

sällskapet av ekonomiska skäl vara tvunget att begränsa loppens antal eller att — vilket med hänsyn till hästägarna skulle vara orealistiskt — sänka priserna. Liknande resultat kommer man till om motsvarande beräkningar göres för de båda andra sällskapen, vilkas marginalinkomst visserligen blir större men som också har större prissummor per lopp. Min slutsats blir sålunda att vid nuvarande spelomsättning progressiviteten till statens förmån i fråga om travsporten inte bör göras starkare än att sällskapen får behålla 5 % på marginalspelet.

I anslutning till utredningens utlåtande att galoppsporten drar större kostnader och att dess skala överlag bör justeras samt med åberopande av vad inledningsvis framförts anser jag, att progressiviteten till statens förmån i fråga om galoppsporten icke bör göras starkare än att sällskapen får behålla 8 % mellan 140 000 och 700 000 kronor och för spel däröver 6 %.

I fråga om det kombinerade spelet, för vilket vinstavdraget utgör 30 %, åtnjuter galoppsällskapen utöver andel av vinstavdraget ytterligare 10 % intill en spelomsättning av 40 000 kronor och vid högre spelomsättning ett fast belopp av 4 000 kronor per tävlingsdag. Detta belopp fastställdes 1955 och grundades på att spelformen i fråga beräknades medföra så mycket högre kostnader. Sedan dess har kostnaderna stigit ytterligare, varför ifrågavarande ersättning bör höjas minst så mycket att 10 % utgår intill en spelomsättning av 50 000 kronor och vid högre spelomsättning ett fast belopp av 5 000 kronor.

Skalorna för beräkning av statens andel av vinstavdraget skulle få följande utseende.

Travtävlingar

Vid en totalomsättning av	Grundbelopp	Tillägg för varje fullt 100-tal kronor mellan grundbeloppen
10 000	100	1
40 000	400	3
50 000	700	5
60 000	1 200	7
70 000	1 900	9
80 000	2 800	11
100 000	5 000	12
200 000	17 000	14
över 500 000	59 000	15

För omsättningen på V 5-spelet skall statens andel därutöver utgöra 15 %.

Galopptävlingar

Vid en totalomsättning av	Grundbelopp	Tillägg för varje fullt 100-tal kronor mellan grundbeloppen
10 000	100	1
50 000	500	2
70 000	900	3
90 000	1 500	4
110 000	2 300	6
120 000	2 900	9
130 000	3 800	10
140 000	4 800	12
över 700 000	72 000	14

För omsättningen på V 5-spelet skall statens andel därutöver utgöra 15 % samt för kombinationsspel 10 % på det belopp varmed omsättningen för detta spel överstiger 50 000 kronor.

Av mig föreslagna skalor innebär jämfört med utredningens, att räknat för tiden 1 juli—30 oktober 1960 statens andel av vinstavdraget skulle minska med omkring 180 000 kronor vad beträffar travsporten och med omkring 30 000 kronor vad beträffar galoppsporten.

På framställning av vederbörande organisationer har Kungl. Maj:t sedermera med verkan fr. o. m. den 1 januari 1965 ytterligare modifierat reglerna till fördel för arrangörerna. Nu gällande andelsbestämmelser för *travtävlingar* framgår av följande uppställning.

1. Totalomsättning	Grundbelopp	2. Statens andel Tillägg för varje fullt 100-tal kronor, som faller mellan de i kol. 1 angivna beloppen
kronor	kronor	kronor
0— 49 999	—	1
50 000— 69 999	500	2
70 000— 89 999	900	3
90 000— 99 999	1 500	5
100 000—199 999	2 000	8
200 000—299 999	10 000	14
300 000 och däröver	24 000	15

Vid V 5-spel skall statens andel utgå med — utöver i det föregående angivna belopp — femton procent av den del av den totala omsättningen som belöper på V 5-spel samt vid kombinerat spel med tio procent av den del av den totala omsättningen, som belöper på kombinerat spel. Erhållet belopp avrundas nedåt till jämnt krontal. Den sålunda beräknade andelen får minskas med belopp, motsvarande vad som — utöver de efter avdragets verkställande kvarstående nettosummorna av de i de särskilda loppen gjorda insatserna — kan erfordras för att vinnande spelare skall återfå hela sin insats.

Motsvarande bestämmelser för *galopptävlingar* har följande utformning.

1. Totalomsättning	Grundbelopp	2. Statens andel Tillägg för varje fullt 100-tal kronor, som faller mellan de i kol 1. angivna beloppen
kronor	kronor	kronor
0— 49 999	—	1
50 000— 99 999	500	2
100 000—199 999	1 500	4
200 000—299 999	5 500	6
300 000—399 999	11 500	8
400 000—599 999	19 500	10
600 000—799 999	39 500	12
800 000 och däröver	63 500	14

Vid V 5-spel skall statens andel utgå med — utöver i det föregående angivna belopp — femton procent av den del av den totala omsättningen som belöper på V 5-spel samt vid en omsättning på kombinerat spel av lägst 50 000 kronor tio procent av den del av den totala omsättningen som belöper på det kombinerade spelet. Erhållet belopp avrundas nedåt till jämnt krontal samt skall därefter, i vad avser kombinationsspel, minskas med 5 000 kr.

Den sålunda beräknade andelen må minskas med belopp, motsvarande vad som — utöver de efter avdragets verkställande kvarstående nettosummorna av de i de särskilda loppen gjorda insatserna — kan erfordras för att vinnande spelare skall återfå hela sin insats.

Motionen

Motionärerna erinrar om att allmänhetens intresse för totalisatorspel undergått en successiv ökning. Hästkapplöpningar på skilda banor i vårt land drar samman mycket folk och sätter stora summor i omlopp. V 5-spelet har avsevärt bidragit till att bredda ett spelintresse, som i många fall visat sig ha en förödande inverkan på den spelandes ekonomi med allt vad därav kan följa av familjebekymmer och andra svårigheter. För att åstadkomma en dämpning av spelintresset och därjämte ernå en rättvis beskattning av den inkomst som spelvinster utgör föreslår vi en översyn av bestämmelserna i här berörda avseenden.

Sedan år 1946 har vinst å totalisator vid hästtävlingar varit befriad från såväl inkomst- som särskild lotterivinstskatt. I stället tillföres staten visst belopp genom ett av arrangören innehållit s. k. vinstavdrag, varav statens andel regleras genom en varierande skala beroende på spelformen, dock understigande 15 %. För vanliga lotterier gäller att 30 % avgår som skatt på utfallande vinst. Det synes motionärerna betänkligt att den som spelar på totalisator vid hästtävlingar helt skall vara befriad från vinstbeskattning. Rimligen borde samma beskattningsnorm gälla för här ifrågavarande spelvinster som för vanliga lotterivinster. En inkomst av spel bör inte beskattas lägre än en inkomst av arbete.

Den dämpning av spelintresset som en ordinär spelvinstbeskattning drar med sig skulle enligt motionärernas mening måhända också bidra till att restaurera intresset för det primära i sammanhanget — hästsporten.

Utskottet

I den förevarande motionen hemställs om utredning i syfte att genom fiskala åtgärder begränsa vinstbeloppens storlek vid totalisatorspel. Därvid jämförs de obeskattade totalisatorvinsterna med vinsterna i penninglotteriet, som beläggs med en 30-procentig skatt. Motionärernas huvudintresse syns emellertid inte vara att bereda staten ökade inkomster utan att dämpa spelintresset, som de anser medföra menliga konsekvenser. En sådan åtgärd skulle enligt motionärernas mening måhända återställa intresset för själva hästsporten.

Vid tidigare riksdagsbehandling av frågor rörande statens andel i totalisatormedlen har ofta framhållits hästsportens betydelse för hästaveln liksom ridsportens militära och allmänna värde. Utskottet anser för sin del att det inte längre finns samma skäl att särskilt framhålla sådana argument utan att man numera i lika hög grad kan betrakta trav- och galoppsportens bevarande som önskvärt med hänsyn till att denna verksamhet uppenbarligen bereder åtskilliga människor rekreation, spänning och förströelse. Det skall i sammanhanget inte fördöljas att hästkapplöpningarnas attraktionskraft till inte ringa del beror på de olika formerna av totalisatorspel. Från social synpunkt torde det vara bättre att sådan verksamhet sker helt öppet och under full kontroll än att man genom förbud skapar en illegal verksamhet, som undandrar sig alla fiskala åtgärder och lätt får andra former av kriminalitet som följd.

Utskottet delar inte motionärernas uppfattning att intresset för hästsporten kan återställas genom en skärpt beskattning av totalisatorvinsterna. Frågan om de ekonomiska förutsättningarna för hästsporten har närmare undersökts av totalisatorutredningen, som i sitt betänkande (SOU 1961: 1) förordade dels viss omfördelning av de andelar som skulle komma arrangörerna av hästkapplöpningar till godo, dels en kraftig skärpning av progressionen till statens förmån. Förslaget godtog inte utan i stället följde Kungl. Maj:t en för arrangörerna gynnsammare beräkning, som förordats i ett till betänkandet fogat särskilt yttrande. Därefter har med hänsyn till de ekonomiska resultaten av verksamheten statens andel ytterligare minskats fr. o. m. den 1 januari 1965, vilket medfört att statens totala andel av omsättningen f. n. utgör knappt 15 %.

En förutsättning för all hästsport är att hästuppfödningen görs lockande genom att tillräckligt många löpningar med förhållandevis stora prissummor kan anordnas. För närvarande beräknas närmare 70 % av tävlingsarrangörernas inkomster komma från totalisatorspelet medan entrébiljetter, program, servering m. m. endast svarar för 30 %. En väsentligt skärpt vinstbeskattning på sätt motionärerna förordar torde vara tekniskt svår att utforma. Den från beskattningssynpunkt mest rationella formen för en skärp-

ning skulle vara att höja statens andel med ytterligare 30 %. Därigenom skulle man åstadkomma bättre överensstämmelse med beskattningen av lotterivinster. En sådan minskning av spelarnas och arrangörernas andel av omsättningen skulle sannolikt få samma effekt som ett förbud mot hästtävlingar. Då motionärerna inte eftersträvar hästsportens avskaffande och då följderna av deras förslag skulle bli ett betydande inkomstbortfall för staten, anser utskottet sig inte kunna tillstyrka förevarande motionsyrkande.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att motionen II: 137 av herrar Werner och Fridolfsson i Stockholm angående beskattningen av vinst å totalisator vid hästtävlingar icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 16 mars 1967

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson, Tage Johansson, Enarsson, Erik Filip Petersson, Paul Jansson, Ottosson, Tistad, Stadling och Mattsson; samt

från a n d r a kammaren: herrar Magnusson i Borås, Brandt, Asp, Andersson i Essvik, Eriksson i Bäckmora, Carlsson i Västerås, Hammarsten, Dahlgren och Öhvall.